

Spis treści

Słowo wstępne	xi
Przedmowa	xiii
Podziękowania	xiv
Autorzy	xv

1	Ocena pacjenta w wieku rozwojowym	1
	Co to jest stomatologia dziecięca?	1
	Badanie pacjenta	2
	Ostateczne rozpoznanie	7
	Szacowanie ryzyka choroby	7
	Plan leczenia	7
	Postępowanie kliniczne	8
2	Dziecko jako pacjent	9
	Kształtowanie zachowania dziecka	9
	Skierowanie na konsultacje oceniające stan psychiczny dziecka i ewentualne objęcie leczeniem	18
	Kontrola bólu u dzieci	19
	Znieczulenie miejscowe	23
	Sedacja w stomatologii dziecięcej	25
	Znieczulenie ogólne	31
	Piśmiennictwo	37
3	Próchnica zębów	39
	Czynniki wpływające na rozwój próchnicy zębów	39
	Proces próchnicowy	42
	Wykrywanie próchnicy	42
	Zapobieganie próchnicy	43
	Określanie ryzyka próchnicy u pacjenta	45
	Próchnica wczesnego dzieciństwa	49
	Piśmiennictwo	51
4	Metody stosowania związków fluorkowych	53
	Wprowadzenie	53
	Nowe wytyczne dotyczące stosowania związków fluorkowych	53

Mechanizmy działania fluorków	54
Fluorkowanie wody wodociągowej	54
Woda butelkowana i filtrowana	55
Domowe fluorkowanie wody	56
Fluoroza zębów	56
Preparaty fluorkowe stosowane miejscowo	59
Ogólnoustrojowe podawanie fluorków	64
Uwagi dotyczące stosowania preparatów fluorkowych u niemowląt i dzieci	65
Zalecane schematy miejscowego stosowania preparatów fluorkowych	65
Toksyczność fluoru	67
Piśmiennictwo	69

5 Leczenie odtwórcze w stomatologii dziecięcej 71

Zęby mleczne	71
Materiały odtwórcze	72
Odbudowa przednich zębów mlecznych	75
Odbudowa tylnych zębów mlecznych	77
Stomatologia minimalnie inwazyjna	84
Leczenie próchnicy na powierzchniach żujących zębów stałych	85
Nowe techniki preparacji zęba	89
Wskazania dotyczące stosowania materiałów odtwórczych w stomatologii dziecięcej	92
Piśmiennictwo	93

6 Leczenie chorób miazgi zębów mlecznych oraz stałych niedojrzałych 95

Wprowadzenie	95
Badanie kliniczne i uwagi ogólne	96
Czynniki determinujące plan leczenia	100
Metody leczenia chorób miazgi	101
Amputacja przyżyciowa miazgi (pulpotomia)	103
Ekstyrpacja miazgi (pulpektomia)	110
Piśmiennictwo	113

7 Leczenie pourazowych uszkodzeń 115

Wprowadzenie	115
Zalecenia dotyczące postępowania w pourazowych uszkodzeniach zębów	115

Etiologia	115
Dziecko maltretowane	117
Wywiad	119
Badania dodatkowe	121
Inne elementy postępowania pourazowego	123
Uszkodzenia szczękowo-twarzowe	123
Następstwa złamań kości szczęk u dzieci	128
Zwichnięcia zębów mlecznych	129
Złamania korony i korzenia zębów stałych siecznych	137
Złamania korzenia	143
Złamania koronowo-korzeniowe	145
Zwichnięcia zębów stałych	148
Całkowite zwichnięcie zębów stałych	152
Powikłania w leczeniu endodontycznym zębów całkowicie zwichniętych	156
Autotransplantacja	159
Wybielanie zębów siecznych z martwą miazgą	162
Urazy tkanek miękkich	163
Zapobieganie	166
Piśmiennictwo	168

8 Zmiany patologiczne w jamie ustnej u dzieci 171

Wprowadzenie	171
Zakażenia w obrębie twarzoczaszki	171
Zmiany wrzodziejące i pęcherzykowo-pęcherzowe	179
Nadziąślaki i zmiany egzofityczne	196
Przerosty dziąseł	199
Przedwczesna utrata zębów mlecznych	201
Zmiany patologiczne w jamie ustnej noworodka	210
Choroby gruczołów ślinowych	213
Piśmiennictwo	216

9 Zaburzenia rozwojowe zębów 219

Wprowadzenie	219
Uwagi dotyczące postępowania w zaburzeniach rozwojowych zębów	219
Zaburzenia powstające w różnych stadiach rozwoju zębów	220
Powstawanie listewki zębowej	222
Zaburzenia proliferacji	229
Zaburzenia morfologii	238
Rozwojowe zaburzenia szkliwa	248

Hipomineralizacja trzonowcowo-sieczna	256
Niecałkowity rozwój szkliwa	257
Zaburzenia zębiny	264
Wpływ niedojrzałości i niskiej urodzeniowej masy ciała noworodka na zęby	270
Zaburzenia wyrzynania	271
Utrata tkanek zęba	276
Piśmiennictwo	278

10 Dzieci obciążone chorobami ogólnoustrojowymi 281

Wprowadzenie	281
Kardiologia	281
Hematologia	285
Nieprawidłowości erytrocytów	292
Niedobory immunologiczne	293
Zespół nabytego niedoboru odporności, zakażenie AIDS/HIV	296
Onkologia	299
Nefrologia	309
Gastroenterologia	312
Endokrynologia	315
Neurologia	322
Choroby dróg oddechowych	326
Inne dzieci specjalnej troski	328
Dysfunkcje motoryczne jamy ustnej u pacjentów z upośledzeniem rozwojowym	333
Zaburzenia genetyczne i morfologiczne	336
Piśmiennictwo	342

11 Diagnoza ortodontyczna i leczenie wad zgryzu w uzębieniu mieszanym 345

Wprowadzenie	345
Ocena ortodontyczna	345
Badanie ortodontyczne	347
Ocena stłoczeń	350
Postępowanie w przypadkach stłoczeń i szparowatości w uzębieniu mieszanym	351
Odzyskiwanie przestrzeni	354
Planowe ekstrakcje zębów umożliwiające rozładowanie stłoczeń wewnątrz łuku zębowego	356
Szparowatość	357

Postępowanie w przypadku wrodzonego braku pewnych zębów	357
Ortodontyczne aspekty zębów nadliczbowych	358
Ekstrakcja przetrwałych zębów mlecznych	359
Ektopowe wyrzynanie stałych kłów	360
Ektopowe wyrzynanie zębów stałych pierwszych trzonowych	361
Ekstrakcja zębów stałych pierwszych trzonowych	361
Podstawowe wymagania dotyczące aparatów ortodontycznych	363
Aparaty ruchome	364
Leczenie zgryzów krzyżowych przednich	366
Leczenie zgryzu krzyżowego bocznego	369
Nawyki: ssanie palca	373
Leczenie rozwijającej się szkieletowej wady dotylnej	375
Piśmiennictwo	380

12 Postępowanie w przypadku rozszczepu wargi i podniebienia 383

Wprowadzenie	383
Anatomia twarzoczaszki u pacjenta z rozszczepem wargi i podniebienia	384
Współczesne koncepcje leczenia rozszczepów	389
Postępowanie w przypadku rozszczepu – okres noworodkowy	391
Postępowanie u pacjentów z rozszczepem – okres dzieciństwa	394
Postępowanie u pacjentów z rozszczepem – okres młodzieńczy i wczesny wiek dorosły	398
Znaczenie leczenia stomatologicznego w opiece nad pacjentem z rozszczepem	399
Piśmiennictwo	403

13 Mowa, posługiwanie się językiem i połykanie 405

Wprowadzenie	405
Zaburzenia w komunikowaniu się	405
Nieprawidłowości strukturalne i ich związek z generowaniem mowy, jedzeniem i piciem	409
Wpływ zabiegów chirurgii szczękowo-twarzowej na proces tworzenia mowy	413
Zasady kierowania do logopedy	414
Piśmiennictwo	415

Dodatki 417

Dodatek A: Prawidłowe wartości parametrów krwi	417
Dodatek B: Płynny i równowaga elektrolitowa	421

Dodatek C:	Postępowanie w anafilaksji	426
Dodatek D:	Postępowanie w napadzie astmy	429
Dodatek E:	Wytyczne dotyczące stosowania antybiotyków w profilaktyce bakteryjnego zapalenia wsierdza	432
Dodatek F:	Kalendarz szczepień	436
Dodatek G:	Izolacja i czasowe wykluczenie z zajęć szkolnych z powodu chorób zakaźnych wieku dziecięcego	437
Dodatek H:	Wzrost somatyczny i dojrzewanie	438
Dodatek I:	Siatki centylowe wysokości ciała i masy ciała	442
Dodatek J:	Diagnostyka różnicowa patologii stwierdzanych radiologicznie u dzieci	448
Dodatek K:	Cztery etapy rozwoju intelektualnego według Piageta	450
Dodatek L:	Skala śpiączki Glasgow	451
Dodatek M:	Często stosowane leki w stomatologii dziecięcej	452
Dodatek N:	Okresy wyrzynania zębów	458
Dodatek O:	Tworzenie drzewa genealogicznego rodziny	461
Dodatek P:	Obliczanie zawartości fluoru w produktach stomatologicznych	462
Dodatek Q:	Martwica kości szczęk związana z przyjmowaniem bifosfonianów	463
Dodatek R:	Karta dentystyczna	465
Dodatek S:	Karta obserwacji neurologicznej	466